

دانشگاه علوم پزشکی گناباد

دانشکده ی پزشکی

آیین نامه ی « نظام جامع ارزیابی دانشجو » در دانشکده ی پزشکی گناباد (۱۳۹۷)

مقدمه

یکی از مهم ترین وظایف دانشکده های پزشکی، تربیت پزشکانی متخصص و متعهد است که این امر جز با ارایه ی آموزش های دقیق و هدفمند، میسر نمی گردد. از سوی دیگر، نقش آزمون ها به عنوان یک ابزار مهم در ترغیب فراگیران به یادگیری، پایش وضعیت آموزشی و تضمین کیفیت فارغ التحصیلان، بر اساتید و خبرگان آموزش پزشکی، پوشیده نیست. با این حال، متأسفانه، نظام منسجم و دقیقی در زمینه ی ارزیابی فراگیران در دانشکده ی پزشکی به چشم نمی خورد که این موضوع، تضمین کیفیت آموزش فراگیران را با علامت سوال جدی مواجه می کند.

با عنایت به موضوعات ذکر شده، پس از بررسی سیستم های ارزیابی دانشجویان در ایران و جهان، و با در نظر گرفتن محدودیت ها و امکانات دانشکده ی پزشکی گناباد در زمینه ی منابع فیزیکی، منابع مالی و نیروی انسانی، « نظام جامع ارزیابی دانشجو » در دانشکده ی پزشکی گناباد، توسط تیمی متشکل از مدیران فعال در آموزش پزشکی دانشکده، دفتر توسعه ی آموزش پزشکی دانشکده (EDO) و مرکز مطالعات و توسعه ی آموزش پزشکی دانشگاه (EDC)، تدوین گردیده و پس از بحث و بررسی، جرح و تعدیل و اعمال اصلاحات مورد نیاز، در شورای آموزشی دانشکده ی پزشکی تصویب گردیده و با تایید شورای آموزشی دانشگاه، مبنای قوانین، مقررات و دستورالعمل های مرتبط با دانشکده ی پزشکی، قرار خواهد گرفت. با توجه به ماهیت دینامیک برنامه های آموزشی، تغییرات نسلی فراگیران، استفاده از متدهای جدید آموزشی و ارزشیابی، تغییر برنامه ی آموزشی از مدل سنتی به مدل بازنگری شده و تغییرات زیاد در ترکیب اعضا محترم هیات علمی بالینی دانشگاه، « نظام جامع ارزیابی دانشجو » در دانشکده ی پزشکی گناباد، هر ۲ سال یکبار مورد بازبینی و تصویب مجدد قرار خواهد گرفت.

آیین نامه ی حاضر، پس از تصویب در شورای آموزشی دانشکده، و هم اندیشی با مرکز مطالعات و توسعه ی دانشگاه، به شورای آموزشی دانشگاه ارسال گردیده و پس از تصویب نهایی در شورای آموزشی دانشگاه، در دانشکده ی پزشکی، اجرا شود. معاونت آموزشی دانشگاه مسئول نظارت بر حسن اجرای آیین نامه در دانشکده، می باشد.

ساختار نظام ارزشیابی دانشجو:

کمیته ی آزمون: این کمیته متشکل از معاون آموزش بالینی دانشکده، معاون آموزشی علوم پایه ی دانشکده، مدیر دفتر توسعه ی آموزش دانشکده ی پزشکی، نماینده ی دفتر مطالعات و توسعه ی آموزش دانشگاه، مدیران گروه های آموزشی یا نمایندگان آن ها، و یک نفر کارشناس آموزشی دانشکده ی پزشکی می باشد.

مرکز آزمون: مسئولیت چاپ و تکثیر سوالات آزمون های تئوری، برعهده ی مرکز آزمون دانشکده ی پزشکی می باشد که تحت نظارت مشترک معاونین محترم آموزش بالینی و علوم پایه به فعالیت می پردازد. همچنین تحلیل آزمون ها به وسیله واحد EDO و با همکاری EDC دانشگاه، انجام خواهد شد.

رابطین آزمون در عرصه های بالینی: مسئولیت تکثیر و انتشار سوالات آزمون های تئوری و فراهم نمودن شرایط محیطی، هماهنگی زمانی، و اجرای صحیح آزمون ها را در بیمارستان های آموزشی برعهده دارند.

آیین نامه نظام جامع ارزیابی دانشجو در دانشکده ی پزشکی گناباد

۱. ضروری است دانشکده ی پزشکی، نسبت به تشکیل اجزا « نظام جامع ارزیابی دانشجو » اعم « کمیته ی آزمون، مرکز آزمون و تعیین رابطین آزمون در عرصه های بالینی اقدام نماید.
۲. ضروری است « نظام جامع ارزیابی دانشجو » در دانشکده ی پزشکی گناباد، به صورت دوره ای توسط کمیته ای متشکل از معاونین آموزشی دانشکده ی پزشکی، دفتر EDO دانشکده ی پزشکی و EDC دانشگاه مورد پایش قرار گرفته و به صورت هر ۲ سال یکبار، مورد بازبینی قرار گیرد.
۳. دانشکده می تواند در تمامی مراحل طراحی، اجرا و تضمین کیفیت ارزیابی دانشجو از خدمات مشاورهای دفتر توسعه آموزش دانشکده بهره مند شود یا به صورت مشترک با EDC، فرآیندهای مربوطه را ساماندهی نماید.
۴. ضروری است ارزیابی دانشجو منطبق با اهداف و پیامدهای دوره آموزشی پزشکی آموزشی باشد. لازم است دانشکده از روش های متنوع و نوین ارزیابی دانشجو متناسب با اهداف و پیامدهای دوره در حیطه های دانشی، مهارتی و نگرشی استفاده کند و « نظام ارزیابی دانشجو » را بر اساس شرایط اختصاصی خود، ضمن پایبندی به اسناد بالادستی، تدوین و بازنگری نماید.
۵. ضروری است ارزیابی دانشجو، اهداف و محتوای دوره را به طور مناسب با تأکید بر محتوای پایه پوشش دهد.
۶. بهتر است دانشکده، علاوه بر ارزیابی دانشجو به صورت تجمعی (Summative)، ارزیابی با هدف تکوینی (Formative) را به نیز به منظور پایش و بهبود مستمر یادگیری و عملکرد دانشجویان مورد توجه قرار دهد و بر مداومت استفاده از ارزیابی تکوینی در دوره های آموزشی، نظارت نماید.
۷. ضروری است در مواردی که بر اساس آیین نامه های موجود، حدنصاب قبولی/مردودی آزمون تعیین نشده است، حداقل نمره قبولی آزمون بر اساس روشهای علمی، با همکاری EDO دانشکده ی پزشکی و EDC دانشگاه مشخص شود.
۸. مسؤولیت طراحی سوالات آزمون به عهده گروه های آموزشی است. گروه های آموزشی موظف هستند تمامی اساتید فعال در امر آموزش را در طراحی سوالات، مشارکت دهند.

۹. توصیه می شود گروه های آموزشی، آموزشیاران و متخصصان بالینی غیرهیات علمی درگیر در فرآیندهای آموزشی را نیز در طراحی سوالات، مشارکت دهند. در هر حال، تصمیم گیری دقیق در این خصوص، سهم سوالات اساتید غیر هیات علمی و نظارت بر حسن طراحی سوالات توسط آن ها، بر عهده ی مدیران محترم گروه های آموزشی است.
۱۰. توصیه می شود تا در ابتدای هر ترم، محتوای آموزشی مورد امتحان، توسط گروه های آموزشی به صورت دیجیتال یا چاپی، به اطلاع فراگیران رسانده شود.
۱۱. ضروری است در دوره ی علوم پایه ی پزشکی عمومی، دانشکده در شروع ترم تحصیلی در مورد زمان و مکان برگزاری آزمون، به دانشجویان اطلاع رسانی کند.
۱۲. ضروری است در دوره ی فیزیوپاتولوژی (مقدمات بالین در طرح بازنگری) پزشکی عمومی، دانشکده حداقل ۱۰ روز قبل از شروع کورس جدید، در مورد زمان و مکان برگزاری آزمون، به دانشجویان اطلاع رسانی کند.
۱۳. ضروری است در دوره ی استاژری (استیودنتی و اکسترنی در طرح بازنگری) حداقل ۱ ماه قبل از برگزاری امتحانات تئوری و حداقل ۲ هفته قبل از برگزاری آزمون های عملی پایان بخش های بالینی، از سوی دانشکده و/یا بیمارستان های آموزشی و/یا گروه های آموزشی، در مورد زمان و مکان برگزاری آزمون به دانشجویان اطلاع داده شود.
۱۴. ضروری است در دوره ی اینترنی، حداقل ۲ هفته قبل از برگزاری آزمون های عملی پایان بخش های بالینی، از سوی دانشکده و/یا بیمارستان های آموزشی و/یا گروه های آموزشی، در مورد زمان و مکان برگزاری آزمون به دانشجویان اطلاع داده شود.
۱۵. ضروری است تا در صورت بروز هرگونه اتفاقات غیرمترقبه (فورس ماژور)، که نیازمند تغییر در زمان و مکان آزمون می باشد، اطلاع رسانی از سوی دانشکده و/یا گروه های آموزشی به فراگیران، حداقل ۱ هفته قبل از تاریخ قبلی آزمون، از طریق وبسایت دانشکده و/یا تابلو اعلانات دانشکده ی پزشکی و/یا بیمارستان و/یا رابطین آزمون عرصه های بالینی به فراگیران، انجام گردد.
۱۶. ضروری است تا در صورت بروز هرگونه اتفاقات غیرمترقبه (فورس ماژور)، که در طی آن، دانشجویان درخواست تغییر زمان یا مکان آزمون را به دلایل موجه دارند، حداقل ۲ هفته قبل از زمان قبلی آزمون، تقاضای کتبی با امضای نماینده ی دانشجویان به همراه امضای ۵۰ درصد + ۱ نفر از کل دانشجویان ورودی/دوره/روتیشن مذکور، تقدیم مدیر گروه آموزشی و معاونت آموزشی علوم پایه یا بالینی دانشکده گردد تا در صورت امکان در شورای آموزشی نسبت به تغییر زمان و مکان آزمون تصمیم گیری شود. با توجه به شرایط خاص بخش های بالینی، در صورت موافقت کتبی مدیر گروه، امکان تعویق امتحان پایان بخش های بالینی بدون ارجاع به شورای آموزشی دانشکده نیز امکان پذیر می باشد که در صورت تحقق این مساله، مدیر گروه آموزشی باید معاونت آموزشی بالینی دانشکده یا جانشین ایشان را از این مساله، مطلع نمایند.
۱۷. توصیه می شود تا کمیته ی آزمون دانشکده ی پزشکی، دستورالعمل اختصاصی را برای مراقبین آزمون مستقر در دانشکده و رابطین آزمون مستقر در عرصه های بالینی، تدوین نماید.
۱۸. ضروری است دانشکده، با توجه به نقش بازخورد مناسب در بهبود یادگیری و عملکرد دانشجویان، ساز و کاری برای ارائه بازخورد به فراگیران متناسب با هدف آزمون و امکانات و ظرفیت دانشکده تعیین کنند. ضروری است حداقل موارد، شامل اعلام به موقع نمرات دانشجویان در سیستم سما و یا اعلام حضوری به دانشجو در صورت درخواست وی و پس از ثبت نهایی نمرات باشد.
۱۹. توصیه می شود تا دانشکده در اعلام نمرات و نتایج دانشجویان از سیستمهای آنلاین استفاده کنند. با این حال، هرگونه اطلاع رسانی نمرات از طریق پیام رسان ها، ممنوع می باشد.

۲۰. توصیه می شود تا دانشکده به کمک اساتید مشاور موارد مربوط به پیشرفت تحصیلی فراگیران را مستند نموده و به طور شفاف به ایشان اطلاع رسانی کند.
۲۱. ضروری است دانشکده، ساز و کاری برای رسیدگی به اعتراضات دانشجویان تعریف کنند.
۲۲. توصیه می شود دانشکده، ساز و کاری برای تعیین دانشجویان با عملکرد ضعیف و دارای افت تحصیلی و ارائه بازخورد به آنان به کمک اساتید مشاور تعیین کند.
۲۳. ضروری است دانشکده به منظور ارتقای کیفیت آزمون ها ساز و کاری را برای توانمندسازی اعضای هیأت علمی در زمینه طراحی سؤالات و طراحی و اجرای آزمون ها مشخص کند.
۲۴. توصیه می شود تا دانشکده، با استفاده از همکاری بین EDO دانشکده و EDC دانشگاه، ساز و کاری را برای ارتقای کیفیت آزمون ها قبل و بعد از برگزاری آزمون داشته باشد
۲۵. توصیه می شود، پس از برگزاری آزمون ها، تحلیل آماری آزمون های دانشکده توسط مرکز آزمون و EDO انجام شود. در هر حال، تحلیل تصادفی (Random) تعدادی از آزمون ها توسط واحدهای مربوطه به منظور بررسی کیفیت آزمون ها در فواصل منظم، الزامی است.
۲۶. توصیه می شود دانشکده به کمک EDC دانشگاه، در راستای الکترونیکی نمودن آزمون های تئوری، و نرم افزاری نمودن تحلیل سؤالات گام بردارد.
۲۷. توصیه می شود دانشکده به مرور زمان و بر اساس نتیجه تحلیل سؤالات آزمون ها، اقدام به انتخاب سؤالات با کیفیت و تشکیل بانک سؤال نماید.
۲۸. توصیه می شود دانشکده به منظور ارتقای کیفیت آزمون های ارزیابی مهارت ها و آزمون های مبتنی بر محل کار دستورالعملهایی را برای آزمون گران و مشاهده کنندگان تدوین کند.
۲۹. ضروری است تا زمان تدوین دستورالعمل های بومی نحوه ی انجام آزمون OSCE و سایر آزمون های مبتنی بر توانمندی، از دستورالعمل ها و آیین نامه های ملی همچون « سند توانمندی دانش آموختگان آموزش پزشکی » و « استانداردهای مراکز برگزاری آزمون جامع صلاحیت بالینی » و « آیین نامه ی برگزاری آزمون جامع صلاحیت بالینی »، استفاده نماید.
۳۰. ضروری است دانشکده نتایج ارزشیابی آزمونها را به طور مناسب و مستمر در اختیار گروه های آموزشی و مسؤولان دوره های ذی ربط قرار دهد تا از نتایج آن به منظور ارتقای آزمون ها در دوره های بعدی استفاده نمایند.
۳۱. توصیه می شود دانشکده، اطلاعات مربوط به ارزیابی دانشجو از جمله اطلاعات مربوط به آزمون های دانشکده را به طور شفاف و به موقع در اختیار اعضای هیأت علمی، دانشجویان و کارشناسان دانشکده قرار دهد.
۳۲. ضروری است دانشکده، گزارش سالانه ی خود را در ارتباط با اجرای نظام ارزیابی دانشجو به واحد ارزشیابی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه ارسال نمایند.

۳۳. توصیه می شود دانشکده، نسبت به استفاده از روش های نوین آزمون همچون PMP، OSCE، ارزیابی ۳۶۰ درجه، ارزیابی مبتنی بر فناوری های نوین (واقعیت افزوده و واقعیت مجازی) گام بردارد.

۳۴. استفاده از روش های نوین آزمون همچون PMP، OSCE، ارزیابی ۳۶۰ درجه، ارزیابی مبتنی بر فناوری های نوین (واقعیت افزوده و واقعیت مجازی) بلامانع است. لیکن در روش های بسیار جدید که تجربه ی ملی در خصوص آن ها وجود ندارد (واقعیت افزوده و واقعیت مجازی)، صرفا به صورت آزمایشی، و در قالب نمره ی ارفاقی (طبق صلاحدید گروه آموزشی مربوطه) می توان نسبت به اجرای آن اقدام نمود و قراردادن بخشی از ۲۰ نمره ی آزمون به صورت آزمون های ذکر شده، توصیه نمی گردد.

۳۵. توصیه می شود دانشکده پس از انجام پایلوت آزمون های نوین همچون PMP، OSCE، ارزیابی ۳۶۰ درجه، ارزیابی مبتنی بر فناوری های نوین (واقعیت افزوده و واقعیت مجازی)، نسبت به استانداردسازی آن ها، و تدوین استانداردهای اختصاصی آزمون های مربوطه گام برداشته و ضمن ارایه ی نتایج آن به مرکز مطالعات و توسعه ی دانشگاه، دستاوردها و نتایج به دست آمده را به EDC وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دبیرخانه ی شورای آموزش پزشکی عمومی وزارت متبوع، منعکس نماید.

این آیین نامه پس از تصویب در مورخه ی ۹۷/۶/۲۶ در شورای آموزشی دانشکده، به شورای سیاست گذاری دانشکده پزشکی ارسال گردید و در تاریخ ۹۷/۸/۳۰ نیز در شورای سیاست گذاری دانشکده پزشکی با حضور رییس و معاونین محترم دانشگاه، تایید نهایی گردید.

تدوین کننده: دکتر سید فرزین میرچراغی

منابع (با نگاهی به):

